

Miljösamverkan
Sverige

Miljösamverkan Sverige

Verksamhetsplan 2018

Beslutad av styrgruppen den 7 februari 2018

Uppdaterad den 12 mars 2018

Länsstyrelserna

**Miljösamverkan
Sverige**

Huvudmän

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten

Webbplats

www.miljosamverkansverige.se

E-postadress

miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	5
Nuläge.....	5
Syfte.....	5
Mål	6
Övergripande mål	6
Mål för projekt, grön utveckling och strandskyddswebbar.....	6
Utvecklingsuppdrag	6
Organisation	6
Kommunikation	6
Roll och verksamhetsidé	6
Roll.....	6
Avgränsning.....	7
Verksamhetsidé	7
Medverkande och organisation	8
Länsråd.....	9
Styrgrupp	9
Referensgrupp	9
Verksamhetsledare.....	9
Kansli	10
Projektledare.....	10
Projektgrupper	10
Ekonomi	11
Redovisning	12
Förankring och fastställelse av framtaget material	12
Verksamhet 2018	13
Tidigare beslutade projekt	13
Nya beslutade projekt.....	13
Grön uveckling och strandskyddswebbar.....	13
Utvecklingsuppdrag	15
Organisationsutveckling	16
Kommunikation och marknadsföring	16

Kompetensutveckling.....	16
Uppväxling 2018	16
Bemanningsplan	17

Bilaga 1	Grovplaner för nya beslutade projekt
Bilaga 2	Ansökan Grön utveckling 2018

Bakgrund

Miljösamverkan Sverige är en samverkansorganisation för länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vi bildades hösten 2005 efter en lång process hos berörda organisationer och med befintliga regionala miljösamverkan som förebild.

Denna verksamhetsplan gäller för 2018 med utblickar mot 2019 och 2020. Flera av de frågor som verksamhetsplanen innehåller är av långsiktig karaktär, varför det finns behov av fortsatta insatser under kommande år. Erfarenheter från tidigare års operativa projektverksamhet visar att arbetssättet med en längre planering har klara fördelar. Det har varit svårt att uppnå eftersom Miljösamverkan Sveriges resurser har varit baserade per kalenderår.

Under 2018 kommer förslag till nya former för verksamhetsplaneringen att tas fram. Strävan är att få en verksamhetsplan som omfattar minst två kalenderår.

Nuläge

I och med förstärkt basfinansiering från 2018 går Miljösamverkan Sverige in i en ny fas. Det innebär att vi kan utvecklas mera långsiktigt och på sikt ta oss an nya slags uppdrag.

Under 2018 kommer vi att bedriva vår basverksamhet i form av ett antal beslutade projekt. Därutöver vill vi arbeta med att utveckla vårt verksamhetsområde och vår organisation. Vi rekryterar ytterligare personal med olika kompetenser. Allt för att möjliggöra ett starkt och väl fungerande Miljösamverkan Sverige som är redo för framtiden och kommande utmaningar. Vi kommer att förankra förändringsarbetet inom länsstyrelserna och berörda centrala myndigheter.

Syfte

Miljösamverkan Sverige har som främsta syfte att få till stånd en ökad samsyn mellan länsstyrelserna och en mer enhetlig hantering i tillsyns- och prövningsfrågor så att lagstiftningen tolkas lika över hela landet. Verksamheten ska inriktas på frågor som rör miljöbalken och närliggande lagstiftningar och bedrivs oftast i projektform.

Det yttersta syftet för samverkan handlar om att nå en rättssäker och effektiv hantering av tillsyn och prövning.

Mål

Verksamhetsåret 2018 innebär stora förändringar för Miljösamverkan Sverige. Vi har tagit fram följande mål som ska uppnås under året:

Övergripande mål

De deltagande myndigheterna är nöjda med hur Miljösamverkan Sverige har växlat upp verksamheten. Vi har en stabil och fungerande organisation för att bedriva verksamhet på den nya högre nivån.

Mål för projekt, grön utveckling och strandskyddswebbar

De projekt vi startar slutförs och följer sin plan. Vi strävar efter att projektresultat tas om hand och förankras i ordinarie verksamhet.

Utvecklingsuppdrag

Uppdragen ska vara prioriterade och minst fyra ska ha genomförts.

Organisation

Vi har reviderat organisationen och ett kansli med tydliga roller har inrättats.

Kommunikation

Vi har tagit fram och använder en övergripande kommunikationsplan för Miljösamverkan Sverige.

Roll och verksamhetsidé

Länsrådsgrupp 6 är beställare av Miljösamverkan Sveriges verksamhet. Resultatet redovisas till denna länsrådsgrupp.

Roll

Miljösamverkan Sverige ska utgöra ett stöd i både länsstyrelsernas operativa myndighetsutövning och dess informativa och förebyggande arbete. En viktig roll för Miljösamverkan Sverige är att arbeta med utveckling av tillsyn och prövning och att bidra till de ingående myndigheternas verksamhetsutveckling. Exempel på prövningsfrågor som inryms i uppdraget är dispens/tillstånd från biotopskydd, naturreservat, artskydd, Natura 2000, markavvattning, strandskydd, vattenskyddsdispenser och vilthägn. Frågor med koppling mot prövning enligt kap. 9 miljöbalken ingår enbart till viss del i uppdraget.

Arbetet ska även stödja länsstyrelserna i den tillsynsvägledande rollen. Arbetssättet innebär, populärt uttryckt, att alla länsstyrelser inte behöver uppfinna hjulet varje gång. Avsikten med samarbetet är dessutom att komplettera Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning till de regionala och indirekt de lokala tillsynsmyndigheterna.

Avgränsning

Den vidare tillsynsvägledningen från regional till lokal nivå står varje länsstyrelse för och den ingår inte i detta samarbete. Däremot kommer vissa av de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med att vara direkt överförbara till kommunal nivå. Det är då upp till varje länsstyrelse att vidareförmedla kunskap och material till den lokala nivån.

Verksamhetsidé

Miljösamverkans verksamhetsidé är att:

- Utveckla svaga områden, dock inte förvalta
- Bidra till deltagande myndigheters verksamhetsutveckling
- Medverka till effektivitet och rättssäkerhet

Miljösamverkan Sveriges projekt ska vara konkreta, avgränsade och operativt inriktade. Miljösamverkan Sverige bedriver också en långsiktig verksamhetsutveckling. Projekt med inriktning på egeninitierad tillsyn, viss prövning, information och vägledning kommer att prioriteras. Detta uppnås främst genom följande typer av insatser:

- Utveckla handläggarstöd (ta fram riktlinjer, mallar, lagstöd, processbeskrivningar i olika sakfrågor, information på interna webben etc.) till länsstyrelser i första hand men även till kommuner.
- Genomföra gemensamma informations- och tillsynskampanjer
- Genomföra vissa utbildningar
- Skapa samverkan med länsstyrelsernas förvaltningsorganisation (Miljöskydd, Natur, Vatten och miljömål)
- Återföra resultat till länsstyrelsernas ordinarie verksamhet

För att resultatet av Miljösamverkan Sveriges arbete ska bli framgångsrikt, väl förankrat och använt av myndigheterna krävs kommunikationsinsatser via olika media.

Det är viktigt att betona att Miljösamverkan Sverige är ett samverkansorgan, inte en myndighet, utan det är medverkande länsstyrelser som har att svara för myndighetsutövningen. Var och en av dessa väljer själv i vilken omfattning man deltar i de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med.

Medverkande och organisation

Miljösamverkan Sverige bedrivs i samverkan mellan länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten i en organisation bestående av en styrgrupp, referensgrupp, projektgrupper med tillhörande projektledare samt en kanslifunktion med verksamhetsledare, kommunikatör, controller och juriststöd.

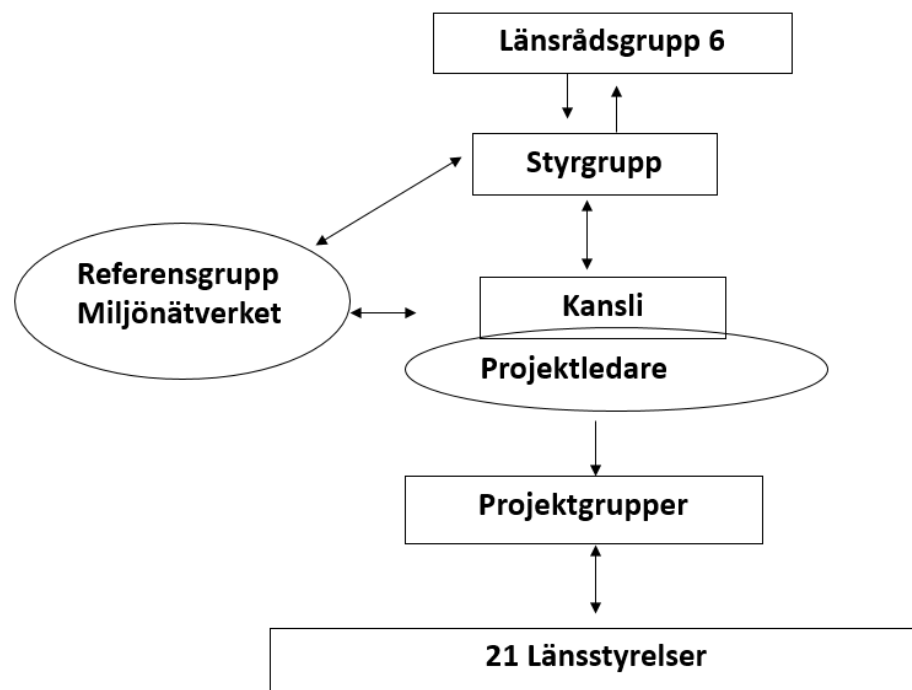

Bild: Organisationsschema för Miljösamverkan Sverige

Länsråd

Länsråden, via Länsrådsgrupp 6, är beställare av verksamheten.

Styrgrupp

I styrgruppen sitter fem representanter för länsstyrelserna och adjungerade företrädare för Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Styrgruppen möts 6–8 gånger per år och ordföranden i styrgruppen leder styrgruppens möten.

Styrgruppen svarar för att besluta om verksamhetsplan och budget inom de ramar som beställaren (Länsrådsgrupp 6) har bestämt samt för återkoppling av verksamheten till sina respektive organisationer. Styrgruppen tar även beslut i såväl principiellt viktiga frågor om den löpande verksamheten samt fastställer projektplaner och framtagna handläggarsöd.

Styrgruppsmedlemmarna har även roller som projektfaddrar vilket innebär att två styrgruppsmedlemmar knyts närmare till varje pågående projekt.

Referensgrupp

Referensgruppen utgörs i sin helhet av Miljönätverket vid landets länsstyrelser. Referensgruppen utgör primär remissinstans för handläggarsöd som arbetas fram inom projekten.

Verksamhetsledare

Samarbetet leds av två verksamhetsledare på deltid (arbetar idag även som projektledare). De sköter det löpande arbetet inom Miljösamverkan Sverige samt har till uppgift att samordna verksamheten. Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på verksamhetsledarna:

- Föredragande och sekreterare i styrgruppen
- Utarbeta förslag till detaljerad verksamhetsplan och verksamhetsberättelse
- Samordna och stötta kansli och övriga projektledare
- Med stöd av controller vid Länsstyrelsen Västra Götaland lägga upp, följa upp och redovisa ekonomin.
- Med stöd av kommunikatör arbeta enligt övergripande kommunikationsplan för Miljösamverkan Sverige.
- Med stöd av jurist kvalitetssäkra framtagna handläggarsöd då behov finns.
- Svara för upphandlingar.
- Genomföra utvecklingsuppdrag beslutade av styrgrupp.
- Ansvara för Miljösamverkan Sveriges webbplats och den gemensamma webbplatsen för alla miljösamverkan. Detta innebär såväl administration/uppbyggnad som löpande redaktionellt arbete tillsammans med kommunikatör.
- Skapa samverkan med Förvaltningsorganisationen (Miljö, Natur, Vatten och miljömål)

- Administrativt arbete med bokningar av hotell, lokal, förtäring, fakturahantering, diarieföring mm för hela verksamheten
- Medverka vid möten mellan representanter för regionala miljösamverkan

Kansli

I MSS finns en kanslifunktion bestående av två verksamhetsledare (se ovan), controller, kommunikatör och tillgång till jurist. Controllern ska lägga upp, följa upp och redovisa ekonomin. Kommunikatören ska ta fram övergripande kommunikationsplan för Miljösamverkan Sverige samt stötta verksamhets- och projektledare i kommunikationsfrågor. Juristen ska vid behov kvalitetssäkra framtagna handläggargstöd samt stötta verksamhets- och projektledare i juridiska frågor. Om ekonomin tillåter och behovet finns kan kansliet utökas med en administratör.

Projektledare

Under verksamhetsåret skapas olika tillfälliga projektgrupper för att genomföra de olika projekten. Grupperna som leds av projektledarna har till uppgift att ta fram handläggargstöd. Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektledarna:

- Driva och leda projekt
- Sammankallande och sekreterare i projektgrupper
- Tillsammans med projektgrupper närmare planlägga de olika projekten som beslutats i verksamhetsplanen
- Tillsammans med projektgrupper följa upp genomförandet av olika projekt och sammanställa resultatet av olika projekt
- Remissbehandla handläggargstöd
- Sammanställa och kommunicera resultatet

Projektgrupper

I projektgrupperna deltar en projektledare och i regel 4–6 miljöbalkshandläggare som projektdeltagare och representanter för sina länsstyrelser samt i förekommande fall representanter från berörda centrala verk och/eller kommuner. Projektgrupperna svarar för planering av olika insatser och för utvärderingar av genomförda projekt. Projektgrupperna möts efter behov. Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektdeltagarna:

- Ta fram projektplan tillsammans med projektledaren
- Följa projektplanen och genomföra det man åtagit sig
- Bidra med sakkunskap
- Utarbeta handläggargstöd
- Bidra med material till den interna arbetsytan
- Utvärdera genomförda projekt tillsammans med projektledaren och lämna förslag till fortsatta insatser

Ekonomi

	2018	2019	2020
Kostnader (tkr)			
Lön inkl OH verksamhetsledare och projektledare	4000	3000	3000
Lön ekonomiadministratör, kommunikatör och jurist	600	400	400
Resekostnader	300	300	300
Övriga verksamhetskostnader	550	400	400
TOTALT Kostnader	5450	4100	4100
Intäkter (tkr)			
Ingående balans	450	0	0
Länsstyrelserna	3000	3000	3000
Naturvårdsverket	1500	600	600
Jordbruksverket	100	100	100
Havs- och vattenmyndigheten	400	400	400
TOTALT Intäkter	5450	4100	4100

Budgeten ovan baseras på att de deltagande myndigheterna fortsätter att bidra med samma medel till den ordinarie verksamheten som 2018.

Under 2017 och 2018 bidrar Naturvårdsverket med extra medel till Miljösamverkan Sverige för arbete med naturvårdsfrågor.

Naturvårdsverket har meddelat att man är beredd att fortsätta samarbetet men att man inte kan avge fleråriga åtaganden. Tidigare har Naturvårdsverket normalt bidragit med 600 tkr per år till den ordinarie verksamheten, men under 2018 bidrar Naturvårdsverket med 1500 tkr för arbete med Grön utveckling samt 350 tkr för arbete med Strandskyddsdelegationens tidigare webbplatser under perioden 2017–2018. Jordbruksverket bidrar genom avtal med 100 tkr per år under perioden 2017–2019. Havs- och vattenmyndigheten har beslutat om ett årligt bidrag på 400 tkr under perioden 2017–2019. Länsstyrelsefinansieringen återfinns i länsstyrelsernas regleringsbrev som en anslagspost till Länsstyrelsen i Västra Götalands län att bedriva Miljösamverkan Sverige. Under 2018 uppgår dessa medel till 3000 tkr. Samtliga ekonomiska medel förvaltas av Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Budgeten för åren 2019–2020 baseras på att de deltagande myndigheterna fortsätter att bidra med samma summa som tidigare år till den ordinarie verksamheten och att anslagsposten via länsstyrelsernas regleringsbrev ligger kvar på samma nivå som 2018.

Miljösamverkan Sverige är till för ömsesidigt stöd och kompetensutveckling samt gemensamt resursutnyttjande. Det utgår därför ingen ersättning för medverkan i styrgruppen och referensgruppen från Miljösamverkan Sverige. Alla förväntas delta inom ramen för sina ordinarie arbetsuppgifter. En ersättningsmöjlighet finns dock för att ersätta medverkande miljöbalkshandläggares för uppkomna kostnader till följd av resor och logi.

Redovisning

Resultat av arbetet redovisas årligen för länsråden antingen vid ett länsrådsmöte eller enbart för länsrådsgrupp 6. Färdigställda projekt redovisas i sak vid möte med Miljönätverket och på annat lämpligt sätt till exempel i samband med handläggartreffar och nationella seminarier. Verksamhetsledarna deltar även på möten med regional miljösamverkan samt deltar i olika aktiviteter för att sprida information om Miljösamverkan Sverige. Verksamhetsberättelse utarbetas årligen och skickas bland annat till länsråden, Miljönätverket vid länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Den finns också att hämta på Miljösamverkan Sveriges webbplats.

Förankring och fastställelse av framtaget material

Det material som utarbetas inom projekten remitteras till samtliga länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten och övriga berörda myndigheter på lämpligt sätt och fastställs därefter genom beslut i styrgruppen. Styrgruppen avgör om viktigare, principiella frågor skall lyftas till länsrådsgruppen för avgörande. Det står därefter varje myndighet fritt att använda materialet. Ett fastställt dokument kan inte åberopas spegla vare sig Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets, Havs- och vattenmyndighetens eller enskilda länsstyrelsers uppfattning.

Verksamhet 2018

Tidigare beslutade projekt

Projekt från 2017 som fortsätter under hela eller delar av 2018 är

- Kommuntillsyn - uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn (till och med oktober 2018)
projektledare: Ingela Höök
- Ekonomiska säkerheter (hela 2018)
projektledare: Ingela Höök
- Terrängkörning barmark (till och med maj 2018)
projektledare: Carina Lif
- MKN vatten i tillsyn av miljöfarliga verksamheter (hela 2018)
projektledare: Carina Lif
- Utvecklad vägledning i samverkan och bevakare i ny tappning (ej påbörjat på grund av svårigheter med bemanning)
projektledare: Carina Lif

Nya beslutade projekt

Nedanstående nya projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma prioritering och kommer att påbörjas och i något fall helt genomföras under verksamhetsåret:

1. Ekologisk kompensation
2. Tillsynsutbildning i ny tappning
3. Enklare samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
4. Checklistor till handläggarstödet MiljöAdm

Ytterligare projektledare rekryteras för att genomföra dessa projekt.
Grovplaner för de nya projekten, se bilaga 1.

Grön utveckling och strandskyddswebbar

Miljösamverkan Sverige genomför arbete med Grön utveckling och Strandskyddsdelegationen med hjälp av extra resurser från Naturvårdsverket. Denna verksamhet startade 2017.
Ansökan Grön utveckling, se bilaga 2.

- **Grön utveckling**
Verksamhetsledare: Carina Lif
Miljösamverkan Sverige har inför 2018 sökt och beviljats 1,5 Mkr av Naturvårdsverket för arbete med Grön utveckling. Grön utveckling är ett samlingsnamn för det pågående projektet Terrängkörning barmark och projekten med naturvårdsinriktning (Ekologisk kompensation och Enklare samråd enligt 12 kap 6§ miljöbalken) som ska starta under

2018. Till detta kommer ytterligare delprojekt som i huvudsak genomförs av projektledaren med viss förstärkning av olika arbetsgrupper.

- *Samarbetsytor naturvård*
Projektledare: Lena Strömvall
Fortsatt samarbete med Förvaltningsorganisation Natur krävs för att få samarbetsytorna på intranätet att fungera fullt ut. Rollerna som samordnare behöver bemannas.
- *Strategisk naturvårdstillsyn*
Projektledare: Lena Strömvall
Projektet ska mynna ut i samsyn av innehåll och ambitionsnivå i BU och TP och öka jämförbarheten mellan länen. Projektet behöver definiera den lägsta nivå som behövs för att tillsynen ska säkerställa syftet med de olika skydden inom naturvårdsområdet. Utifrån uppföljning av tidigare års naturvårdstillsyn vill vi ta fram målindex för fördelning av de olika tillsynsaktiviteterna.
- *Stärkt grön tillsyn II*
Projektledare: Kristina Höök Patriksson
Detta är en fortsättning på 2017 års tillsynskampanj. Under 2018 vill vi utveckla det länsstyrelsegemensamma arbetet ytterligare med en mera samordnad nationell grön tillsynskampanj. Vi planerar för en avgränsad tidsperiod, ett specifikt tillsynsområde och gemensam kommunikationsinsats. Om möjligt vill vi ha medverkan från kommunerna.
- *Tillsynsvägledning för naturvård*
Projektledare: Kristina Höök Patriksson
Syftet är att stärka länsstyrelsernas tillsynsvägledning inom naturvårdstillsyn. Allt fler kommunala områdesskydd har bildats som tillsammans med strandskyddstillsynen innebär att kommunerna har ett stort tillsynsansvar. Omfattningen av tillsynsvägledning varierar stort mellan länen. Målet är att skapa samsyn och ta fram material som stöttar länen i att effektivt bedriva tillsynsvägledning.
- *Biotopskydd, var går gränsen för skada*
Projektledare: Lena Strömvall
Syftet med projektet är att minska ärendemängden från aktiviteter som medför ringa eller minimal skada på naturen och att länsstyrelserna hanterar detta så likartat och rättssäkert som möjligt. Vi tar fram en metod samt olika exempel på hur bedömning av skada kan göras. Det blir ett verktyg för att tydliggöra om dispens från biotopskyddet krävs eller ej.

- **Strandskyddswebbar**

Verksamhetsledare: Carina Lif

Experter: Kristina Höök Patriksson och Johan Larsson

Webbredaktör: Ida Edgren

Teknisk plattform: Futurniture AB

Miljösamverkan Sverige svarar under 2017–2018 för driften av Strandskyddsdelegationens tidigare webbplatser Strandskyddsdelegationen.se och Strandskyddsdomar.se Det innebär att vi förvaltar och i viss mån uppdaterar dessa. Strandskyddsdomar.se uppdateras löpande med nya avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen.

Samtidigt arbetar vi tillsammans med FO Natur för att finna en lösning för de delar av webbplatserna som är värda att bevara i ett längre perspektiv.

Utvecklingsuppdrag

Under 2018 kommer verksamhetsledarna att arbeta med ett antal uppdrag som beslutas av styrgruppen. Prioriterade utvecklingsuppdrag är:

1. Översyn av organisation
2. Översyn av verksamhetsplanering
  - a. Tillsynskampanjer är en del av detta
3. Uppföljning/utvärdering av projektverksamheten
  - a. Långsiktig projektbemanning är en del av detta
4. Digitala spåret (samverkan krävs med förvaltningsorganisationen)
  - a. Stöttning av samordnare för handläggarnätverk
5. Behovsutredning (bör in i förvaltningsorganisationen på sikt)
6. Handläggarstöd Miljöbedömningar enligt kap 6 MB (konsult anlitas om det finns utrymme i budgeten)

Följande utvecklingsuppdrag är ej prioriterade under året:

1. Möta behov av kompetensutveckling hos länsstyrelserna (under 2018 har redan en satsning gjorts på miljöbedömningar enligt kap 6 MB.)
2. Översyn av miljötillsynsutredningen (remissammanställningen är färdig först någon gång i höst. Det kan däremot bli ett uppdrag senhösten 2018 eller våren 2019)
3. Kommunernas medverkan

Organisationsutveckling

Under 2018 ska Miljösamverkan Sverige arbeta med att förstärka och utveckla organisationen. I och med att vi växer i antal medarbetare och skapar ett kansli behöver vi hitta nya former för arbetssätt och roller.

Kommunikation och marknadsföring

Under 2018 satsar Miljösamverkan Sverige på kommunikation och marknadsföring. Det innebär till exempel:

- Övergripande kommunikationsplan
- Regelbundna nyhetsbrev
- Facebook
- Marknadsföring av projektresultat
- Ny form för verksamhetsberättelse
- Kommunikationsstöd till pågående projekt
- Uppdatering av externa samt interna webbplatser
- Uppdatering av mallar och andra stöddokument
- Förbättrad dokumentation och återkoppling av verksamheten i projektgrupperna

Kompetensutveckling

Ingela Höök och Carina Lif kommer under våren 2018 att delta i en samverkansutbildning som omfattar sex dagar per person.

Uppväxling 2018

En förstärkt basfinansiering tillsammans med resurser för Grön utveckling skapar möjligheter för att ”växla upp” Miljösamverkan Sverige. Sedan ett par år tillbaka har ett visionsarbete pågått om Miljösamverkan Sverige 2.0. Nu har vi en finansiering som möjliggör konkreta satsningar.

Vi planerar för en bred förankringsprocess för satsningen inom länsstyrelserna och berörda centrala myndigheter.

Vi kommer att rekrytera projektledare (totalt 1 tjänst) samt en kommunikatör på deltid i början av året. Till det förstärker vi tjänsten som controller och eventuellt administratör. Vi tillför även juristkompetens.

Det innebär nya behov av samordning och intern samverkan för Miljösamverkan Sverige.

Bemanningsplan

VERKSAMHETSLEDARE:

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (40 %)

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län (40 %)

PROJEKTLEDARE:

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (60 %)

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län (60 %)

Kristina Höök-Patriksson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (naturvård, 50%)

Lena Strömvall, Länsstyrelsen i Västmanlands län (naturvård, 40 %)

Vakant, projektledare (100 %)

KANSLI

Britt Olmsäter, controller, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (5 %)

Vakant, kommunikatör, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, (40 %)

Vakant, jurist (20 %)

STYRGRUPP:

Magnus Eklund, Länsstyrelsen i Örebro län (ordförande)

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Elisabet Ardö, Länsstyrelsen i Kronobergs län

Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Marina Wallén Mattsson, Länsstyrelsen i Jämtlands län

ADJUNGERADE MEDLEMMAR I STYRGRUPPEN:

Ingela Hiltula, Naturvårdsverket

Ingela Svensson, Jordbruksverket

Ann Lundström, Havs- och vattenmyndigheten

KONTAKTLÄNSRÅD

Johan Blom, Länsstyrelsen i Värmlands län

Bilagor

1. Grovplaner för de nya projekten
2. Ansökan Grön utveckling

Bilaga 1

1. Ekologisk kompensation

Projektnamn:

Ekologisk kompensation i prövningsprocessen - erfarenheter, rekommendationer och vägledningsbehov

Förslagslämnare:

Jörgen Sundin, Naturvårdsverket

Kommer att delta i projektet:

Jörgen Sundin, Naturvårdsverket, ev. Peter Wirdenäs länsstyrelsen Västra Götaland

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Ej relevant? (kopplar till områdena Naturvård, Miljöfarlig verksamhet, **metodik, juridik och planering.**)

Kort bakgrund

Under den senaste femårsperioden har intresset för ekologisk kompensation ökat kraftigt hos myndigheter, politiker och verksamhetsutövare, både internationellt och i Sverige.

Policyutvecklingsarbete pågår inom EU¹ och nationellt i Sverige². Frågor kopplade till ekologisk kompensation har under de senaste åren diskuterats på en lång rad välbesökta konferenser och workshops. En kartläggning som Naturvårdsverket genomförde år 2015³ visade att det finns stora skillnader och inkonsekvenser i hur kompensation används vid miljöbalksprövningar. Naturvårdsverket publicerade i mars 2016 en handbok⁴ om ekologisk kompensation för att bidra till en ökad och mer konsekvent tillämpning av miljöbalkens bestämmelser om kompensation. Handboken fokuserar i huvudsak på de juridiska aspekterna av ekologisk kompensation, och vi har i samband med remissen av handboken och i vår dialog med användarna av handboken identifierat stor efterfrågan på fördjupad vägledning om de mer praktiska aspekterna på hantering av frågor om ekologisk kompensation i ärendehandläggning på länsstyrelserna. För att kunna gå vidare med sådan vägledning finns behov av att samla in länsstyrelsernas erfarenheter. Då ekologisk kompensation fortfarande i stora delar är en ny företeelse i ärendehandläggningen bedömer vi även att det finns behov av utbyte av erfarenheter mellan handläggare på olika länsstyrelser.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Naturvårdsverket, naturvårds- och miljöskyddshandläggare på länsstyrelserna.

Syfte med projektet

Sammanställa och tillgängliggöra erfarenheter från länsstyrelsernas arbete med ekologisk kompensation. Erfarenheterna kan ligga till grund för fortsatt och fördjupad vägledning från Naturvårdsverket när det gäller de praktiska aspekterna kopplade till ekologisk kompensation i miljöbalksprövningar, samt framtagande av olika typer av handlägningsstöd (checklistor, rutiner etc.) för länsstyrelsernas naturvårds- och miljöskyddshandläggare.

---

¹No Net Loss- initiativet

²SOU 2017:34

³Naturvårdsverkets rapport 6667

⁴Naturvårdsverkets handbok 2016:1

Mål för projektet

Framgångsfaktorer och fallgropar vid hantering av ekologisk kompensation i miljöbalksprövningar sammanställs och blir kända för berörda aktörer.

Aktiviteter

1. *Enkätstudie*: Enkät går ut till samtliga naturvårds- och miljöskyddshandläggare på länsstyrelserna
2. *Uppföljande intervjuer*: Uppföljande intervjuer med utvalda handläggare för att fånga upp erfarenheter från olika typer av ärenden där ekologisk kompensation aktualiserats.
3. *Workshop*: Workshop (förslagsvis på Naturvårdsverket) för att ge utrymme för erfarenhetsutbyte och för att diskutera knäckfrågor som identifierats utifrån enkätstudier och intervjuer.
4. *Analys och syntes - Rapportskrivning*: Resultat av momenten 1–3 sammanställs skriftligt i en rapport. Slutsatser dras och rekommendationer när det gäller hantering av olika aspekter på ekologisk kompensation (underlag, villkorsskrivning, hantering i ärendehandläggningen etc.) ges. Behov av fortsatt arbete med vägledning identifieras och beskrivs.

Samverkan

Länsstyrelsen och Naturvårdsverket (ev. även Boverket)

2. Tillsynsutbildning i ny tappning

Projektname: Förstudie – Webbaserad bas- och vidareutbildning i Miljöbalkstillsyn

Förslagslämnare: Styrgruppen

Kommer att delta i projektet:

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Ett koncept för ett webbutbildningspaket bör innefatta ett basblock om tillsyn enligt miljöbalken med fördjupningsblock inom tillsynsområdena förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, naturvård och vattenverksamhet. Basblocket avser generella tillsynsfrågor som bl.a. tjänstemannarollen, etik, värdegrund, tillsynsmetodik vid inspektioner, kommunikation och bemötande, förvaltningskunskap.

Kort bakgrund

MSS har vid ett flertal tillfällen tidigare arrangerat en nationell tillsynsutbildning i miljöbalkstillsyn. Senast var i oktober 2015. Utbildningen har enligt utvärderingarna varit mycket uppskattad av kursdeltagarna. Det har inkommit önskemål till styrgruppen att utbildningen ska starta upp igen då det är många nya handläggare som skulle behöva gå kursen. Det finns dock goda skäl att utveckla tillsynsutbildningen till att bli ett webbaserat utbildningspaket. I förlängningen är det också resurseffektivt då utbildningen alltid finns tillgänglig för ny personal, endast valda delar kan uppdateras vid behov samt att upplägget möjliggör att centrala myndigheter bidrar med avsnitt i utbildningen. En webbaserad utbildning kan också med fördel fånga upp och samla redan befintliga webinarier in i utbildningspaketet.

Syftet med förstudien är att verka för att en kostnadseffektiv tillsynsutbildning kommer tillstånd och därmed i förlängningen bidra till att den miljötillsyn som bedrivs blir mer likvärdig, att yrkesidentiteten stärks och tillsynen blir mer professionell. Syftet är också att sätta fokus på vikten av tillsynsarbete och ge det arbetet ökad status.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Handläggare på länsstyrelserna men även kommunala miljöinspektörer som verkar inom förorenad mark och miljöfarlig verksamhet.

Mål för projektet

Målsättningen för projektet är att ta fram ett koncept och förslag på genomförande av en nationell webbaserad utbildning i miljöbalkstillsyn. Konceptet ska kunna ligga till grund för beslut om projektmedel att realisera utbildningen.

Aktiviteter

- Undersöka intresset hos centrala myndigheter, länsstyrelserna, SKL för att en webbaserad utbildning kommer till stånd
- Utifrån MSS befintliga tillsynsutbildning föreslå en struktur, metodik och innehåll för en webbaserad utbildning.
- Översiktligt inventera utbudet av befintliga webinarier mm som kan länkas till utbildningspaketet.

3. Enklare samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken

Förslagslämnare: Peter Wredin Lst Kronoberg, peter.wredin@lansstyrelsen.se

Kommer att delta i projektet: Vet ej.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:
12 kap 6 § miljöbalken – anmälan för samråd

Kort bakgrund

Länsstyrelserna i landet hanterar samråd på olika sätt. Stora mängdärenden är bland annat röjning, kantträdsavverkning och breddning av ledningsgator. En annan grupp är anläggande av markkablar både för fiber och el. Västra Götalands län har på sin hemsida beskrivit vad en verksamhetsutövare behöver göra för att själv kunna dra slutsatsen om samråd krävs eller inte. Detta sker t ex genom val av metod (plöjning istället för schaktning) samt att denna kontrollerat relevanta GISskikt och anpassat sträckningen till eventuella naturvärden (etc.)

Mottagare av projektet (målgrupp)

Naturskyddshandläggare på länsstyrelserna i första hand. Om resultatet blir bra och det känns som stabila tolkningar kan man också genom exempelvis hemsidan rikta sig externt men också genom särskilda kontakter med elbolagen. Fiberföreningar är svårare att nå direkt men kan kanske nås via uppgifter från bidragsansökningar.

Syfte med projektet

Projektet syftar till att minska ärendemängden för ingrepp i naturmiljön med liten skada/förändring av naturmiljön vad gäller ärendegrupperna: återkommande röjning i ledningsgator, nedgrävning av elkabel och fiberkabel m.m. och att länsstyrelserna hanterar detta så likartat som möjligt. Projektet bör genomföras om fler länsstyrelser funderar i dessa banor.

Projektet syftar till att minska ärendemängden från aktiviteter som medför en ringa eller minimal förändring/skada på naturen

Mål för projektet

Projektet ska leverera direktinformation till elbolagen, samt information på Länsstyrelsernas hemsida om vad de kan göra för att inte skicka in anmälan om samråd i onödan till Länsstyrelsen.

Aktiviteter

Projektet. En arbetsgrupp bör sättas ihop som träffas eller genomför möten via Skype. En samordnare behövs. En projektplan behöver tas fram med fördelning av arbete.

Samverkan

Det kan vara ett värde att upprätta kontakter med elbolagen för att undersöka intresset av minskad byråkrati. (Man ska vara medveten om att det finns signaler från vissa aktörer att de tycker det är bekvämt att Länsstyrelsen granskar sträckningarna och ger råd)

4. Checklistor till handläggarsstödet MiljöAdm

Projektnamn: Checklistor till handläggarsstödet MiljöAdm

Förslagslämnare: Camilla Rask, MiljöAdmprojektet, Länsstyrelsen i Jönköpings Län. Emma Willaredt, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Kommer att delta i projektet:

Nej, men tillgänglig för frågor.

Ange inom vilket/vilka områden projektet avser:

Stöd för handläggare inom tillsyn av miljöfarlig verksamhet.

Kort bakgrund

Arbete har påbörjats för att ta fram ett handläggarsstöd som ska ersätta Miljöreda. Det nya systemet har arbetsnamnet MiljöAdm. Tillsynsbesöken kan se olika ut, både vad gäller bransch och vad som tillsynas. För att standardisera och säkerställa att tillsynsbesöken sker på ett enhetligt sätt mellan länsstyrelserna behövs checklistor som är anpassade för de specifika branscherna och tillsynsdelarna. Exempel på tillsynsdelar kan vara egenkontroll och energitillsyn.

En checklista ska kunna tas fram ur systemet innan tillsynsbesöket genom att välja de områden som ska tillsynas. Tanken är vidare att grunduppgifterna från anläggningen hamnar på checklisten automatiskt (se figur nedan).

Aktuell anläggning:
Ingen anläggning vald
Gå till startsida Sök anläggning

Anläggningsuppgifter +
Tillsynsmaterial -
Branschmaterial
Tillsynschecklista
Rutinbeskrivningar
Avgiftshantering +

Bygg ihop din egna tillsynschecklista genom att välja tillsynsområden

Välj tillsynsområde:
Gör ditt val Lägg till val

Valda tillsynsområden:

Skapa checklista

Figuren är en visualisering av hur det kan komma att se ut i systemet för framtagande av en checklista. Slutlig utformning av systemet är inte klart.

I projektet för utveckling av MiljöAdm tas kraven för systemet fram. För att funktionen ska vara till nytta och möjlig att utveckla behöver innehållet till checklistor tas fram av länsstyrelserna. En projektgrupp med bred miljötillsynskunskap krävs för att arbeta fram generella checklistor. Miljösamverkan Sverige är en lämplig organisation för att samordna arbetet. Arbetet bör också ske i samverkan med handläggarnätverken med projektledning av miljösamverkan.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Tillsynshandläggare av miljöfarlig verksamhet på Länsstyrelsen.

Syfte med projektet

Att ta fram innehåll till generella och branschspecifika checklistor så att det nya handläggarsstödet MiljöAdm ska kunna tillhandahålla underlag till enhetliga checklistor.

Mål för projektet

Projekt mål

1. Att ta fram innehåll till checklistor som levereras i form av kontrollfrågor till MiljöAdmprojekt.

Effekt mål

1. Enhetlig tillsyn av miljöfarlig verksamhet genom att gemensamma checklistor används.
2. Effektivisering av verksamheten genom minskad administration inför tillsynsbesök

Ansökan 2018

Fortsatt utvecklad vägledning kring grön tillsyn och prövning

Det finns stora utvecklingsmöjligheter inom naturvården, såväl av tillsyn som prövning. Generellt behöver vi en bättre samsyn mellan länsstyrelserna. Det finns även goda möjligheter att hitta mer effektiva arbetsätt och på så sätt skapa ett ökat utrymme för tillsyn. Den kontrollerande tillsynen behöver lyftas ytterligare. Riktade utbildningsaktiviteter är angelägna. Vi kan utveckla samsyn genom att arbeta mera aktivt i de olika handläggarnätverken, genomföra ytterligare nationella tillsynskampanjer, ta fram handläggartöd av olika slag, använda sociala medier och utveckla Platina med gemensamma mallar (smart documents). Likaså uppföljning och utvärdering av området behöver utvecklas.

För verksamhetsåret 2017 fick Miljösamverkan Sverige utökade resurser i form av 1 MKr till vårt arbete med "gröna frågor". Nu ansöker vi om ytterligare resurser från Naturvårdsverket för fortsatt verksamhet med Grön utveckling under 2018.

Enligt framtagen budget behövs 1,5 MKr under 2018 för att genomföra nedanstående förslag.

Vad har vi genomfört hittills och vad planeras fortsättningsvis under år 2017

1. *Förstudie för att identifiera och prioritera behovet av grön tillsyn/prövning på länsstyrelserna*
Naturvård är ett omfattande område. För att göra rätt prioriteringar genomför vi djupintervjuer med länsstyrelsernas naturvårdschefer hösten 2017. Vi förväntar oss konkreta förslag och synpunkter på kommande arbetsinsatser såsom:
  - Uppföljning, utvärdering och framtagande av olika index/jämförelsetal inom naturvårdsområdet.
  - Struktur och arbetsformer för samarbetsytor för naturvården på länsstyrelsernas intranät där även externa aktörer kan medverka.
  - En handlingsplan för vilka naturvårdsprojekt som är mest angelägna och när i tiden de ska genomföras.

2. *Stärkt Grön Tillsyn*

Projektet startade 2016 och pågår under hela 2017. Inom ramen för projektet har vi :

- Inventerat länsstyrelsernas gröna tillsyn genom en enkät och genomgång av tidredovisningen.
- Tagit fram ett digitalt handläggarstöd för grön tillsyn.
- Arrangerat två webinarier, ett för att presentera handläggarstödet och ett kring aktuella domar där vi anlidade Enetjärn Natur.
- Anordnat handläggarträff 3-4 maj 2017 med erfarenhetsutbyten och utbildning.
- Anlitat en projektledare på deltid för att driva den nationella tillsynsinsatsen hösten 2017.

Under hösten pågår arbetet, 18 länsstyrelser deltar aktivt i tillsynsinsatsen. De tre länsstyrelser som ej deltar får särskild vägledning om grön tillsyn. Vi planerar för en uppföljande handläggarträff med juridisk kompetens 30 nov.

3. *Strandskyddsdelegationen.se*

I januari 2016 avslutades arbetet i Strandskyddsdelegationen. Utredningen tog fram en webbplats med mycket värdefull kunskapsuppbyggnad. Den innehåller utbildningar, webinarier, handläggarstöd med mera. Det är bra material som är viktigt att bevara och hålla tillgängligt. Det fanns en plan för hur denna webbplats skulle förvaltas men tyvärr var den inte realiserbar på grund av allt för höga långsiktiga kostnader.

MSS förvaltar webbplatsen från och med januari 2017 till och med december 2018. Vi har justerat webbplatsen i förhållande till detta.

Under hösten 2017 uppdaterar vi "Strandskyddsdomar.se". Vi har påbörjat ett arbete med att säkerställa att utvalda delar av webbplatsen bevaras i ett längre perspektiv. Detta sker i samverkan med länsstyrelsernas Förvaltningsorganisation Natur.

4. *Terrängkörning barmark*

Naturvårdsverket gör en informationssatsning kring motortrafik i naturen under 2017. Som en del av detta startade MSS ett projekt kring terrängkörning barmark. Syftet med projektet är bland annat att

- möjliggöra en större samsyn kring terrängkörningsfrågorna hos länsstyrelserna
- bidra till ökad kompetens hos länsstyrelserna om terrängkörning

Vi har påbörjat arbete med ett handläggarstöd, en samarbetsyta är på gång och terrängkörningsnätverket är uppdaterat samt kompletterat. Vi planerar för att genomföra kunskapshöjande webinarier under hösten/vintern 2017-2018. Detta arbete underlättas av de extra resurser vi har för tillfället då vi har möjlighet att köpa in rätt kompetens.

5. Behovsutredning III

Projektet Behovsutredning III är godkänt och delvis avslutat. MSS bevakar området och håller det aktuellt ännu ett år. Det är angeläget att få ett bra samarbete med Förvaltningsorganisationen Miljö, Natur och Vatten. Modellen består av en excelfil där behovet kan räknas ut och en textdel som förklarar hur beräkningarna ska göras. Naturvårdsverket hjälper till med att få alla länsstyrelser att använda modellen. Modellen är kopplad till redovisningen enligt FAPT 10 kap. 4 §, där länen ska redovisa sitt resursbehov till Naturvårdsverket och vidare till Miljödepartementet. Projektgruppen har samarbetat med John Petersson på Naturvårdsverket som ansvarar för sammanställningen av § 4-redovisningen.

Naturvårdsverket har även uttryckt en önskan att länsstyrelserna ska komplettera sin redovisning enligt 4 § med en beskrivning av vilken tillsyn som skulle kunna åstadkommas med full behovstäckning. Projektgruppen har tagit fram ett utkast till hur denna redovisning skulle kunna gå till.

En grupp bestående av fyra miljövarddirektörer, Ulrika Samuelsson, Tomas Waara, Annelie Johansson och Emma Willaredt samt John Petersson och Christian Haglund på Naturvårdsverket ska fortsätta att titta på hur länens kostnad per timme ska beräknas. De ska även jobba vidare med hur länens redovisning av möjliga tillsynsåtgärder vid fullkostnadstäckning ska se ut.

Detta vill vi fortsätta arbeta med under 2018

Vi har identifierat nedanstående områden där vi vill fortsätta arbetet med grön utveckling under 2018. I vilken omfattning vi kan genomföra detta beror av vilka extra resurser som tillförs Miljösamverkan Sverige.

Ordinarie verksamhet

I Miljösamverkan Sveriges ordinarie verksamhetsplan för 2018 föreslås tre projekt med olika grad av grönt inslag.

- Ekologisk kompensation
- Enklare samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
- Tillsynsutbildning i ny tappning

Om denna ansökan bifalls har vi möjligheter att förstärka de ordinarie projekten. Inom Ekologisk kompensation behövs troligen en bred satsning på kompetensutveckling. Den underlättas med extra resurser.

För Enklare samråd 12:6 finns också stora möjligheter att komma längre med arbetet om vi till exempel har möjlighet att anlita jurist. Länsstyrelsernas jurister är hårt belastade och vi har svårt att få deltagande jurister med rätt kompetens i våra projekt.

Grön utveckling

Inom ramen för de extra resurserna, "Grön utveckling" finns följande behov.

1. *Samarbetsytor*

Vi behöver fortsätta samarbetet med Naturvårdsverket och länsstyrelsernas Förvaltningsorganisation Natur kring nationella samarbetsytor. Detta beräknar vi har kommit relativt långt under 2017 och bör kunna fungera fullt ut under tredje kvartalet 2018. Blivande samordnare/moderatorer behöver introduktion och stöd i det inledande arbetet.

2. *Strandskyddsdelegationen.se*

Under 2018 kommer ett nära samarbete med länsstyrelsernas Förvaltningsorganisation Natur vara viktigt för att säkerställa att delar av Strandskyddsdelegationen.se och Strandskyddsdomar.se bevaras och är fortsatt tillgängliga på webben.

Under förutsättning Grön utveckling fortsätter under 2018 och att vi lyckas bemanna aktuella projektgrupper har vi tagit fram fyra gröna grovplaner (förslag på projekt). Dessa handlar om:

3. *Strategisk naturvårdstillsyn*

4. *Stärkt grön tillsyn II*

5. *Biotopskydd – var går gränsen för skada*

6. *Tillsynsvägledning för naturvård*

Respektive grovplan finns i bilaga. Till stora delar menar vi att vi kan genomföra dessa projekt utan ordinarie projektgrupp. Antalet gröna handläggare inom länsstyrelserna är begränsat och de har ofta en pressad arbetsituation med sina ordinarie arbetsuppgifter. Vi kan inte räkna med att vi ska kunna bemanna fyra ytterligare projektgrupper. Däremot är vi beroende av fler projektledare som kan driva frågorna. Projekten behöver dock genomföras i nära samverkan med handläggare på länsstyrelserna. Det går att hitta alternativa arbetsformer för detta, till exempel intervjuer, workshops och webinarier.

Budget

Insats	Kostnad	Beräkning
Projektledare 40 % (LS)	370 000 kr	Lön*2,05*12*0,40
Projektledare 50 % (KHP)	480 000 kr	Lön*2,05*12*0,50
Kommunikatör 20 %	150 000 kr	Lön*2,05*12*0,20
Uppdatering Strandskyddsdomar.se	40 000 kr	Två veckors arbete *2,05
Administration	225 000 kr	15 % av totalbudget: samordning, ekonomi, planering, uppföljning, rapportering etc.
Resor inklusive traktamenten för projektledare samt resor för projektgruppsdeltagare.	70 000 kr	
Omkostnader i övrigt, exempelvis jurisstöd, utbildningsinsatser och workshops.	165 000 kr	
Summa	1 500 000 kr	

Bilaga Grovplaner

3. Strategisk naturvårdstillsyn

Tillsyn av 7, 8, 12 och 23 kapitlet miljöbalken.

Kort bakgrund

Inom MSS-projektet Grön utveckling 2017 genomförs en kartläggning av vilket stöd som behövs inom naturvården för tillsyn och prövning. Data har tagits fram över länsstyrelsernas tillsyn och prövning som kan utgöra en grund för att avgöra hur tillsynen bör prioriteras inom naturvårdsområdet. Utvecklingsmöjligheter finns att öka fokus på tillsyn, både i planeringsfasen och i genomförandet.

Ambitionsnivå och kvalitet på innehållet i naturvårdens behovsutredningar (BU) och tillsynsplaner (TP) varierar starkt mellan länen. Det är oklart om skillnaderna beror på brister i utredning och plan eller på de olika länens ambitionsnivå. Det finns ett behov av att skapa samsyn kring detaljeringsnivå.

En strategi behövs för grön tillsyn. Nya resurser för 2018 presenterades i höstens budgetproposition som kan underlätta för naturvårdstillsyn, förutsatt att de kommer naturvården till godo.

Syfte

Att få en nationellt likvärdig och jämförbar naturvårdstillsyn som är väl prioriterad utifrån det rimliga och faktiska tillsynsbehov som föreligger regionalt. Fokus på tillsyn inom naturvårdsarbetet behöver öka för att säkerställa syftet med miljöbalken. Tillsynsarbetet behöver i många fall prioriteras i förhållande till prövning.

Mål

Projektet ska mynna ut i samsyn av innehåll och ambitionsnivå i BU och TP och öka jämförbarheten mellan länen. Projektet behöver definiera den lägsta nivå som behövs för att tillsynen ska säkerställa syftet med de olika skydden inom naturvårdsområdet. Utifrån uppföljning av tidigare års naturvårdstillsyn vill vi ta fram målindeks för fördelning av de olika tillsynsaktiviteterna. Exempelvis:

- relationen mellan nedlagd tid för prövning relativt uppföljande tillsyn av beslut
- andel egeninitierad jämfört med händelsestyrd tillsyn
- tidsintervall mellan tillsynsbesök inom vissa verksamheter

Aktiviteter

- Jämförelse av länens BU och TP, analys av vad som är bra, mindre bra och vilka skillnader som finns.
- Genomgång av vilka krav som behöver uppfyllas avseende länsstyrelseinstruktion, regleringsbrev, tillsynsförordning etc.
- Framtagande av en vägledning av vad BU och TP minst bör innehålla.
- Kartläggning av eventuella fastställda ambitionsmål som redan finns på olika länsstyrelser.
- Analys och framtagande av förslag till nationella mål för tillsynen. Målen ska förankras med länsstyrelserna och berörda centrala verk.

Samverkan

Detta bör förankras med länsstyrelsernas arbete inom vatten och miljöfarlig verksamhet samt berörda centrala myndigheter.

4. Stärkt Grön Tillsyn II

Tillsyn av 7 kap. miljöbalken

Kort bakgrund

Naturvårdstillsynen behöver stärkas. Under 2016-2017 har projektet Stärkt grön tillsyn genomförts. Syftet med projektet har varit att bidra till ökad samsyn mellan länsstyrelserna och ett effektivare tillsynsarbete när det gäller tillsyn av områdesskydd. Ett digitalt handläggarstöd har tagits fram och planerade tillsynsinsatser har genomförts i nästan alla län.

Det finns ett fortsatt behov att befästa de handläggningsrutiner som tagits fram i det första projektet och att inspirera och underlätta för mer planerad grön tillsyn.

Målgrupp

Naturvårdshandläggare på länsstyrelserna (samt kommunerna inom strandskyddstillsyn)

Syfte

Att ge kraft och effektivitet till länsstyrelserna att driva planerad grön tillsyn inom områdesskydd i nationellt samordnade insatser. Samordnad tillsyn ökar möjligheten att fler län bedriver tillsyn samt ger större genomslag gentemot allmänheten och verksamhetsutövare.

Projektet ger även en ökad kunskap om vilket tillsynsbehov som finns samt hur man bedriver operativ tillsyn.

Mål

Genomförande av en årlig nationell tillsynskampanj inom valda ämnesområden under en period av tre år. Grön tillsyn ska alltså bedrivas inom tre olika former av områdesskydd fördelat på tre år.

Aktiviteter

Tillsammans med intresserade län planera och genomföra samordnad grön tillsyn inom områdesskydd. Vi bjuder länen att "haka på" årets kampanj.

- Projektledningen ska planera kampanjerna och sprida tillvägagångssätt, stödmaterial etc. till länsstyrelserna. När det gäller strandskydd kan även kommuner bli aktuella att medverka.
- Länsstyrelserna genomför kampanjerna under särskilt avgränsade perioder och inom de ramar som ställts upp för varje kampanj. Under pågående kampanj ska projektledningen bistå med stöd och vägledning.
- Delresultaten av kampanjerna samlas in och sammanfattas i en samlad rapport. Erfarenheter tas tillvara och sprids till tillsynsmyndigheterna.

Handläggarstödet och övrigt underlag som har tagits fram i Stärkt grön tillsyn ska utgöra bas för genomförandet.

Samverkan

Samverkan bör ske mellan länen och när det handlar om strandskydd även kommuner. Under och efter genomförda kampanjer kan kalibreringsmöten och/eller uppföljande erfarenhetsträffar hållas mellan olika länsstyrelser och kommuner för erfarenhetsutbyte och gemensamt stöd.

5. Biotopskydd- var går gränsen för skada?

7 kap 11 § miljöbalken – biotopskydd

Kort bakgrund

Många av oss som hanterar naturskyddsärenden upplever att vi har ett stort antal ärenden i förhållande till de resurser vi har. Detta kan leda till att viktiga arbetsuppgifter nedprioriteras. Det är därför viktigt att, inom lagens ramar, se vad som går att göra för att minska inflödet av onödiga ärenden och tillhörande frågor från verksamhetsutövare.

En frågeställning som Länsstyrelsen i Kronoberg börjat ta i är begreppet ”skada” i biotopskyddet. Om ingreppet i en biotop inte når upp till graden av skada är inte åtgärden förbjuden. Vid frågor till myndigheten om biotopskyddet gäller bör vi snabbt kunna avgöra om dispens krävs eller ej. Dessa gränsfall skapar internt diskussions- och samordningsarbete. Vi behöver svara på ett likartat och rättssäkert sätt. Detta kan ta en hel del tid och vi försöker gemensamt hitta dessa gränser genom att titta på fall som varit uppe för diskussion. Ett exempel kan vara tryckning av ledning under stenmur eller allé. Likaså dragnig av ledning genom stenmur som tillfälligt plockas ned på en kort sträcka för att sedan byggas upp igen. Uppnår något av dessa exempel graden av skada?

Målgrupp

Naturskyddshandläggare på länsstyrelserna i första hand. Om resultatet blir bra och det känns som stabila tolkningar kan man också rikta sig externt. I första hand bör det dock ses som ett internt rådgivningsdokument för tolkning som kan användas exempelvis vid förfrågningar till länsstyrelserna om biotopskyddet gäller eller ej.

Syfte med projektet

Projektet syftar till att minska ärendemängden från aktiviteter som medför en ringa eller minimal skada på naturen och att länsstyrelserna hanterar detta så likartat och rättssäkert som möjligt.

Mål för projektet

Projektet ska leverera:

- Exempellista på ingrepp i olika biotopskydd som inte bedöms uppnå graden av skada.
- Exempel på proaktiva åtgärder som medför att dispens inte behövs.

Samverkan

Länsstyrelser, Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Eventuellt olika branschorganisationer.

6. Tillsynsvägledning inom naturvård

Tillsyn av 7 kap miljöbalken

Kort bakgrund

Vid analys av vilken tid länen lägger ner på tillsynsvägledning, framgår att en stor andel av länen genomför ingen eller endast mycket liten mängd tillsynsvägledning gentemot länets kommuner.

Sedan miljöbalkens tillkomst har kommuner möjlighet att bilda egna områdesskydd. Detta innebär att kommunerna även har tillsynsansvaret för dessa. Vidare har samtliga kommuner i landet, sedan ändringarna i strandskyddslagstiftningen 2009, tillsynsansvaret för strandskyddstillsynen för alla strandskyddsområden utanför statligt skyddade områden.

Genom åren har allt fler kommunala områdesskydd bildats. Tillsammans med strandskyddsansvaret finns nu ett stort tillsynsansvar hos kommunerna. Detta tillsynsansvar är relativt nytt för många handläggare på kommunerna, där tillsynskompetensen för dessa frågor ibland är liten. Behovet av tillsynsvägledning är därför stort.

Målgrupp

Naturvårdshandläggare på länen samt handläggare på kommunerna.

Syfte med projektet

Projektet syftar till att stärka länsstyrelsernas tillsynsvägledning inom naturvårdstillsyn samt att få kommunerna att bedriva mer naturvårdstillsyn.

Mål för projektet

Ta fram material som stöttar länen i att bedriva tillsynsvägledning .

Att skapa förutsättningar för samsyn och ett effektivt tillsynsvägledningsarbete för länsstyrelserna.

Aktiviteter

Ta fram vägledningsmaterial

Anordna workshops/hålla webinarier

Samverkan

Samverkan mellan länsstyrelser samt med kommuner. Även centrala myndigheter behöver delta i någon form.

**Miljösamverkan
Sverige**

www.miljosamverkansverige.se

Länsstyrelserna